

RESMÎ VE ÖZEL FEN LİSELERİNİN ÖRGÜTSEL ÖĞRENME AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Mustafa KALE*

Özet

Araştırmanın temel amacı, Resmî ve Özel Fen Liselerinin örgütsel öğrenme açısından bir karşılaştırmasının yapılmasıdır. Bu amaca yönelik olarak iki alt problem ele alınmıştır. Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli görüşlerine göre Resmî ve Özel Fen Liselerinin; (1) Örgütsel Öğrenme düzeyi nedir? (2) Örgütsel öğrenme düzeylerine ait ortalamalar arasında anlamlı bir fark var mıdır? Araştırma genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2001 ÖSS sınav sonuçlarına göre sıralamada ilk ve son üç sırada yer alan Resmî ve Özel Fen Liseleri oluşturmaktadır. Bu okullardan da 36 yönetici, 111 öğretmen, 115 öğrenci ve 115 veli örnekleme alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Uygulamalar Millî Eğitim Bakanlığı, Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı ile iş birliği yapılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler analiz edilerek birinci alt probleme yönelik olarak standart sapma, aritmetik ortalama ve $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde varyans analizi yapılmıştır. İkinci alt probleme yönelik olarak da $p<0,05$ düzeyindeki anlamlılığın hangi okullar arasında olduğunu belirlemek için de çoklu karşılaştırma testi (scheffe) yapılmıştır. Genel olarak RFL'lerin örgütsel öğrenme düzeyleri, ÖFL'lerine göre daha düşüktür.

Anahtar sözcükler: Okul geliştirme, örgütsel öğrenme, öğrenen örgüt

Abstract

The main aim of this research is to compare public and private lycees in terms of organisational learning. Related to this aim, two sub-problems are taken up. (1) According to the views of managers, teachers, students and parents, what are the organisational learning levels of public and private lycees and (2) is there a significant difference between means of organisational learning levels. Research is realized with general survey model. The population of this research consists of public and private lycees at the top three and bottom three according to 2001 university entrance examination results. From these schools 36 managers, 111 teachers, 115 students, and 115 parents are taken to sample. For the first sub-problem standard deviations and arithmetic means were calculated and variance analysis were made at $p<0,05$ significance level. For the second sub-problem in order to find out among which schools there was a significant difference at $p<0,05$ significance level, multiple comparison test (scheffe) was made. In general, organisational learning levels of public science lycees are lower than private science lycees.

Key words: School development, organizational learning, learning organization

Örgütsel öğrenmeyi (organizational learning) tamamiyle anlayabilmek için, sadece üretici öğrenme değil, okulun günlük işleri içinde gerçekleştirdiği örgütsel öğrenme hayatını tanımlayan dinamik öğrenme üzerine çalışmak da önemlidir. Bu, örgütsel öğrenme açısından güçlü olan okulların gösterdiği öğrenme stilini veya öğrenme yönlendirmesini tanımlayarak ve sürekli öğrenmeyi kolaylaştıran faktörleri inceleyerek gerçekleştirilebilir.

Öğrenme, bilginin yaratılmasında rol oynar ve öğrenen bir okul henüz öğrenmeyi öğrenememiş bir okula nispeten örgütsel bilgiyi yönetmede daha donanımlıdır. Henüz örgütsel bilginin yönetimiyle, öğrenen örgüt arasında ciddi bir fark olduğu da kesin değildir; her ikisinin de sınırları bulanıktır. Okullar bilgiyi, bireysel öğrenmeyi güçlendirerek, kritik bilgiyi elde etme ve onu, değerli bilgiye dönüştürme yeteneğiyle yönetebilir, fakat bu tek başına öğrenen bir okul meydana getirmez.

Garvin (1994) örgütsel öğrenmenin genellikle üst üste binen üç bölüm olarak izlenebileceğini açıklamaktadır. Bu adımlar okulların geliştirilmesinde de dikkate alınabilir. Adımlardan ilki kavramaya ilişkindir. Okul topluluğunun üyeleri yeni fikirlere, bilgilerini genişletmeye ve farklı şekillerde düşünmeye maruz bırakılır. İkinci adım davranışlarla ilgilidir. Okul topluluğunun üyeleri yeni fikirleri benimsemeye başlar ve davranışlarını değiştirirler. Üçüncü adım davranış değişiklikleri sonucunda yüksek kalite ve diğer elle tutulur kazanımlar gibi ölçülebilir artışlara yön veren yüksek performans elde etmektir.

Dolayısıyla Garvin (1994) öğrenen örgütün anlamlı, yönetilebilir ve ölçülebilir olması gerektiğini iddia etmektedir. Garvin'in ortaya koyduğu üç M, öğrenen örgütlere örnek bulmanın neden bu kadar zor olduğunu açıklayabilir. Her bir M birbirinden bağımsızdır, ancak öğrenen örgütler birbirlerine bağlıdır. Böylece öğrenen örgütün esasını yakalamak için birçok tanım yapılmasına rağmen, etkili ölçüm araçları olmadan teoriyi gerçek hayata taşımak hâlâ zordur. Ölçümler şu anı değerlendirmek için ve öğrenen örgüt oluşturmada atılacak adımları kararlaştırırken dikkate alınmalıdır.

Öğrenen örgütler geliştirmeye çalışan örgütler üç kategoride incelenebilir: (1) Normal bakış açısına sahip örgütler (bir örgüt içerisinde geniş çaplı bir değişime ulaşmak için Senge'nin beş disiplini ön plâna çıkarır). (2) Gelişimci bakış açısına sahip olanlar (gelişim döngüsünün bir aşaması olarak öğrenen örgütler olduklarını ifade ederler). (3) Gelişmekte olan (yetenek bakış açısı olan – örgütlerin beş disipline ayak uydurmaya çalışırken aynı zamanda iyi yaptıkları şeylere de saygı duymaları gerektiğine, her örgütün bireysel doğasını dikkate alması gerektiğine ve örgüt içerisindeki öğrenmeyi iyileştirmek için uygun araçların seçilmesi gerektiğine dikkat çeken) örgütlerdir (Steven ve Reichart: 1998).

Okulda örgütsel öğrenme süreçlerini etkileyen birçok unsur vardır. Bu unsurları şu şekilde sıralamak mümkündür: Örgütsel öğrenmeye etki eden okul dışı şartlar, örgütsel öğrenmeye etki eden okul içi şartlar, liderlik ve örgütsel öğrenme çıktılarıdır. Bu değişkenler arasındaki ilişkiler karmaşıktır. Bu değişkenler arasındaki ilişkiler karşılıklı etkileşim hâlinindedir. Bunlar okul içinde uygulanan, örgütsel öğrenmeyi güçlendiren veya sınırlandıran okul şartları ile ilgilidir. Okulun misyonu ve vizyonu, kültürü, karar verme yapısı, kullanılan değişim stratejileri, eldeki kaynaklar ve dağılımı ile ilgili politikaları kapsamaktadır. Özellikle okul vizyonu, kültürü, yapısı, stratejileri, karar verme süreçleri ve kaynakları okulları örgütsel öğrenmeye yaklaştıran ya da örgütsel öğrenmeden uzaklaştıran bir yapıya sahip olabilir. Okulda örgütsel öğrenmeyi etkileyen okul içi şartlar kapsamında okul yapısı, takım çalışması ve iş birliği, politikalar ve kaynaklar, okul liderliği ile bilgi ve beceriler belirtilebilir (Kale, 2003:41).

Öğrenen örgütler yaratıcı yeteneklerini güçlendirmek için aşırı zaman harcayan insanların oluşturduğu gruplardır. Bunu okullarında yapabilmenin yolu, örgütsel politikaları geliştirmektir. Okul topluluğunun üyeleri yeni uzmanlıklar geliştirmeli ve yeteneklerini artırmalıdır. Yeni yetenekler bu şekilde geliştiği sürece, aşırı çaba gösteren insanlar, çevrelerindeki dünyayı farklı görmeye ve tecrübe etmeye izin veren varsayımları geliştirirler. Algıda, tutumda ve davranıştaki bu değişiklik zaman alır. Bu perspektiften bakıldığında, okullar, öğrenen örgütler olarak, yeniden yapılanma için sürekli taleplere ümit veren örgütsel tasarıma cevap gibi görünmektedir (Steven ve Reichart, 1998).

Araştırmanın Amacı

Örgütsel öğrenme ile ilgili yapılmış araştırmalara baktığımızda, okulları konu edinen araştırmaların özellikle de ülkemizde çok az olduğunu söyleyebiliriz. Bu çalışmalar çoğunlukla örgütsel öğrenmenin önündeki engellerin neler olduğuna yönelik çalışmalardır. Bu araştırmalar da göz önüne alındığında, okullarımızın örgütsel öğrenme açısından ne durumda olduklarının belirlenmesi, yapılan iyi uygulamaların diğer okullara örnek teşkil etmesi açısından gereklidir. Ülkemizdeki okulların örgütsel öğrenme açısından güçlü oldukları boyutlar incelenerek öğrenmeyi destekleyen, garanti altına alan ve kolaylaştıran faktörler belirlenebilir. Belirlenen bu faktörler örgütsel öğrenme açısından daha düşük düzeyde olan okullar tarafından da kullanılabilir.

Bu amaca yönelik olarak araştırma kapsamına aldığımız fen liseleri, okullarımız arasında özel bir öneme sahiptir. Çünkü bu okullarımız ilköğretimi bitiren öğrenciler arasından Lise Giriş Sınavı (LGS) ile öğrenci almaktadır. Özellikle Resmî Fen Liseleri en üst puanları alan öğrencileri kabul etmektedir. Ayrıca bu okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenler de seçilerek alınmaktadır.

Bütün bu faktörler göz önüne alınarak araştırmanın temel amacı şu şekilde özetlenebilir: Resmî ve Özel Fen Liselerinin örgütsel öğrenme düzeylerini belirlemek ve karşılaştırmak.

Bu temel amaca dayalı olarak araştırmanın alt amaçları şu şekilde belirlenmiştir:

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre, okullarda örgütsel öğrenmeyi etkileyen okul şartlarına ilişkin, Resmî Fen Liseleri (RFL) ve Özel Fen Lise (ÖFL)'lerinin;

- a) Örgütsel öğrenme düzeyi nedir?
- b) Örgütsel öğrenme düzeylerine ait ortalamalar arasında anlamlı fark var mıdır?

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesiyle ilgili bilgiler verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde *genel tarama modeli* kullanılmıştır. Genel tarama modeli, geçmişte veya halen mevcut olan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1984:80).

Bu araştırma ile örnekleme alınan okullarda yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre, örgütsel öğrenmeyi etkileyen okul şartlarına ilişkin olarak okulların örgütsel öğrenme düzeyleri ve bu görüşlere ilişkin ortalamalar arasında fark olup olmadığu belirlenmiştir. Araştırma bu yönüyle betimsel bir çalışma niteliğindedir.

Evren ve Örneklem

Araştırma evreni; Türkiye genelinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Özel Fen Liseleri ve Resmî Fen Liselerinin, 2001 ÖSS sınav sonuçlarına göre ilk üç ve son üç sırasında yer alan okullarda görev yapan yönetici (okul müdürü ve yardımcıları), öğretmen, öğrenci ve bu öğrencilerin velilerinden olmaktadır.

Bu okulların 2001 ÖSS okul sıraları belirlenirken, ÖSYM tarafından yayımlanan “Ortaöğretim Kurumlarına Göre 2001 Öğrenci Seçme Sınavı Sonuçları” (ÖSYM 2002), örütbağ’dan (internet) Pdf dosyaları indirilmiş ve bu dosyalardaki tüm okulların bilgileri Excel programına uyarlanarak aktarılmıştır. Excel programına aktarılan veriler küçükten büyüğe doğru sıralanarak okulların kendi türleri içindeki sıraları belirlenmiştir. Bu sıralamalarda sayısal alanla ilgili Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji ve sözel alanla ilgili Türkçe, Tarih, Coğrafya ve Felsefe ile ilgili okul sıraları belirlenmiştir. Bu sekiz alana ilişkin okul sıralarından herhangi birini seçmenin tam sıralamayı vermeyeceği düşünülerek, bu sekiz alanda elde edilen başarı sıraları toplanarak 8’e bölünmesi ile elde edilen eşit ağırlıklı okul sırasının (EAOS) daha temsil edici olacağı düşünöldüğünden okul sırası bu yolla hesaplanmıştır.

$EAOS = (Matematik + Fizik + Kimya + Biyoloji + Türkçe + Tarih + Coğrafya + Felsefe) / 8$ formülü ile hesaplanmıştır. Buna göre İstanbul Kabataş Lisesinin EAOS’si $(1+1+1+1+1+3+8+24)/8=5$ ’tir.

Okulların EAOS, örnekte verildiği gibi hesaplanmıştır. Elde edilen EAOS aynı okul türü içinde Türkiye genelindeki okul sırasını belirlemek için okullar küçükten büyüğe sıralanmış sıralamadaki ilk üç okul ve son üç okul belirlenmiştir.

Belirlenen bu okullarla ilgili kesin yönetici sayılarına ulaşılamadığından, yönetici sayısı ortalama her okul için 3 olarak kabul edilmiştir. Öğretmen ve öğrenci sayıları Millî Eğitim Bakanlığı APK tarafından hazırlanan yayımlanmamış verilerden, APK’da çalışanların da yardımıyla çıkartılmıştır. Ayrıca “Millî Eğitim İle İlgili İstatistiki Bilgiler” (Ankara Valiliği, 2000) adlı kitapçıkta da yararlanılmıştır.

Veli sayısının, öğrenci sayıları ile eşit olacağı düşünöldüğünden, öğrenci sayısı aynen veli sayısı olarak alınmıştır.

Araştırma örnekleme belirlenirken (Tablo 1);

- Yönetici sayısının az olması nedeniyle örnekleme alınmamıştır. 36 yöneticinin tamamı araştırmaya dahil edilmiştir.
- Öğretmen ve öğrenci örnekleme belirlenirken; Öğretmen ve öğrenci evreni kota örnekleme yöntemi (Balci: 2001: 100) kullanılarak okul türlerine göre *Özel Fen Lisesi (ÖFL)* ve *Resmî Fen Lisesi (RFL)* olmak üzere iki alt tabakaya ayrılmıştır. Her okuldan örnekleme alınacak öğretmen ve öğrenciler o tabaka içinde yer alan okullardan random yöntemi ile belirlenmiştir. Toplamda 188 öğretmenden 54'ü RFL'den ve 57'si de ÖFL'den olmak üzere 111 öğretmen, 2037 öğrenciden de 70'i RFL'den ve 45'i de ÖFL'den olmak üzere 115 öğrenci örnekleme alınmıştır.
- Veli örnekleme olarak, örnekleme alınan 115 öğrenci velileri alınmıştır.

Tablo 1. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Okul Türü	Okul Sırası	Okullar	Öğretmen			Öğrenci		Veli	
			Yönetici (n)	Evren Büyüklüğü (n)	Örnekleme Alınan Sayı (n)	Evren Büyüklüğü (n)	Örnekleme Alınan Sayı (n)	Evren Büyüklüğü (n)	Örnekleme Alınan Sayı (n)
Resmî Fen Lisesi	İlk Üç Okul	İzmir Fen Lisesi	3	31	10	232	10	232	10
		Adana Fen Lisesi	3	25	10	218	10	218	10
	Son Üç Okul	Ankara Fen Lisesi	3	34	12	289	15	289	15
		Bur.-Bucak Adem Tolunay F. L.	3	9	9	135	10	135	10
		Erzincan Nevzat Ayaz Fen L.	3	15	10	207	15	207	15
	Kars Fen Lisesi	3	3	3	138	10	138	10	
	Toplam		18	116	54	1219	70	1219	70
Özel Fen Lisesi	İlk Üç Okul	Denizli-Özel Servergazi Fen L.	3	14	10	63	7	63	7
		Ank-Öz.Samanyolu Keçiör.F.L.	3	10	8	142	8	142	8
	Son Üç Okul	Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen L.	3	9	9	118	7	118	7
		Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi	3	23	10	319	10	319	10
		Ankara-M.E.V.Özel Ankara F.L.	3	18	10	150	8	150	8
	Samsun- Özel Ar Fen Lisesi	3	13	10	26	5	26	5	
Toplam		18	72	57	818	45	818	45	
Toplam		36	188	111	2037	115	2037	115	

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada temel veri toplama aracı olarak kullanılacak anket geliştirilirken, öncelikle araştırma kapsamında yer alan, örgütsel öğrenmeyi etkileyen okul şartlarına ilişkin; okul yapısı, takım çalışması ve iş birliği, okul liderliği, politika ve kaynaklar ile bilgi ve beceriler boyutuna dayalı olarak anket maddeleri yazılmıştır.

Bu ölçek maddeleri, bir taslak ölçek formu olarak düzenlenerek, Likert tipinde ölçeklendirilmiş ve alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Elde edilen veriler ışığında gerekli düzeltmeler ve değişiklikler yapılarak ölçekme aracına pilot uygulama için son şekli verilmiştir. Uzman görüşü ve alan yazın taraması ile ölçekme aracının, kapsam geçerliliğine (Balci, 2001; Karasar, 1982) sahip olup olmadığı belirlenmiştir. Son şekli verilen ölçekme aracının yönetici ve öğretmen anketinde 69, öğrenci anketinde 51 ve veli anketinde de 32 sorunun yer almasına karar verilmiştir. Maddeler 0'dan 5'e doğru giden beş seçenekli Likert türü bir değerlendirme ölçeği hâline getirilmiştir.

Pilot uygulamadan elde edilen veriler kullanılarak, SPSS yazılımında anketin alt boyutları ve tamamı için güvenilirlik -Reliability Analysis-Scale Alpha- katsayıları hesaplanmıştır. Bu yolla iyi çalışmayan maddeler belirlenerek düzeltilmiştir. Atılan bazı maddelerden sonra anketlerin güvenilirlik çalışmalarına ilişkin analiz çalışmaları tekrarlanmıştır. Yapılan bu analizler sayesinde anketin iç güvenilirliği sağlanmıştır. Yine elde edilen bu veriler kullanılarak ankette yer alan her alt bölüm ve anketin tamamı için Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach-Alpha katsayıları .7217 ile .9821 arasında değişmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Anketi, Örgütsel Öğrenme Boyutlarına İlişkin Cronbach -Alpha Katsayıları

Örgütsel Öğrenme Boyutları	Cronbach -Alpha Katsayıları		
	Yönetici ve Öğretmen	Öğrenci	Veli
Okul Yapısı	.9213	.7417	.7566
Takım Çalışması ve İş Birliği	.9640	.8807	.7217
Politikalar ve Kaynaklar	.9334	.8964	.7757
Okul Liderliği	.9737	.9288	.8525
Bilgi ve Beceriler	.8767	.9306	.7970
Testin Tümü İçin Cronbach - Alpha Katsayısı	.9821	.9784	.8677

Tablo 3. Yönetici ve Öğretmen Anketine İlişkin Döndürme Sonucu Faktörlerin Açıklanan Değişkenlik Yüzdeleri

Faktör	Öz Değer			Değişkenlik Yüzdesi			Toplamlı Değişkenlik Yüzdesi		
	Yönetici ve Öğretmen	Öğrenci	Veli	Yönetici ve Öğretmen	Öğrenci	Veli	Yönetici ve Öğretmen	Öğrenci	Veli
1	34,7	24,8	8,4	53,4	55,2	33,7	53,4	55,2	33,7
2	12,1	5,5	5,1	18,7	12,2	20,6	72,2	67,4	54,4
3	6,9	4,4	3,0	10,6	9,8	12,3	82,8	77,3	66,7
4	4,4	3,6	2,0	6,8	8,1	8,1	89,6	85,4	74,8
5	2,7	2,9	1,8	4,2	6,5	7,2	93,9	92,0	82,1

Anketlerin tamamında da katsayıların yüksek olması, ölçme araçlarının güvenilir olduğunu göstermektedir.

Yapı geçerliliği için alt boyutlara yönelik Temel Bileşenler Analizi Tekniği (Principal Component Analysis) kullanılarak faktör analizleri yapılmıştır. Ölçeğin 5 alt boyuttan oluşacağı daha önceden kararlaştırıldığı için analizler 5 boyut dikkate alınarak yapılmıştır. Beş boyuta ilişkin maddeler belirlenirken Varimax Dik Döndürme tekniği kullanılmıştır.

Bu beş faktörün, Yönetici, Öğretmen ölçeğine ilişkin açıkladıkları (total variance explained) varyans %93,964, öğrenci ölçeğinde %92 ve veli ölçeğinde de %82,1'dir (Tablo 3). Buna göre, analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan beş faktörün birlikte, maddelerdeki toplam varyansı ve ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladıkları görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Anketin Uygulanması: Geliştirilen anket, Millî Eğitim Bakanlığı EARGED Başkanlığının desteği ile okullara gönderilmiştir. Yönetici ve Öğretmen, Öğrenci ve Veli anketlerinin, örnekleme alınan gruplarda uygulanması sağlanmıştır.

Tablo 4. Okullardan Geri Dönen Anketlerin Dağılımı

Okul Adı	Görev				Toplam
	Yönetici	Öğretmen	Öğrenci	Veli	
İzmir Fen Lisesi	3	8	14	9	34
Adana Fen Lisesi	3	10	18	13	44
Ankara Fen Lisesi	3	7	10	8	28
Burd.-Bucak Adem Tolunay Fen L.	2	8	14	8	32
Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi	3	16	15	15	49
Kars Fen Lisesi	3	3	15	13	34
Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi	4	10	15	15	44
Ank.-Öz.Samanyolu Keçiören F.L.	1	11	14	14	40
Kayseri-Özel Kılıçaslan Fen Lisesi	3	9	-	15	27
Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi	1	10	19	14	44
Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen L.	-	9	15	8	32
Samsun- Özel Ar Fen Lisesi	3	10	14	15	42
Toplam	29	111	163	147	450

Cevaplanan anketler okul müdürlüklerinde toplanarak EARGED'e gönderilmiştir. Geri dönen anketlerin okullara göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Her okulda 3 yönetici olduğu düşünülerek 38 yönetici anketi okullara gönderilmiş fakat her okulda 3 yönetici bulunmadığından 29 yönetici anketi geri dönmüştür. Gönderilen anket sayısı itibarıyla anketlerin geri dönüş oranı % 76 olarak gerçekleşmiştir. 111 öğretmen anketi okullara gönderilmiş ve hepsi geri dönmüştür. Öğretmen anketlerinin geri dönüş oranı % 100 olarak gerçekleşmiştir. 115 öğrenci anketi okullara gönderilmiş, 163 anket geri dönmüştür. Bu sayıdan bazı okullarda anketlerin geri dönmeme olasılığına karşı çoğaltılarak daha fazla öğrenciye ulaştırıldığı anlaşılmaktadır. 115 veli anketi okullara gönderilmiş, 147 anket geri dönmüştür. Veli anketinde de öğrencilerde olduğu gibi bazı okullarda anket çoğaltılarak daha fazla veliye ulaşması sağlanmıştır. Dolayısıyla öğrenci ve veli anketleri %100'ün üzerinde bir oranla geri dönmüştür. Toplam, alana 370 anket gönderilmiş ve 450 anket geri dönmüştür (Tablo 5). Görüldüğü gibi toplam örneklem sayısının da üzerine çıkılarak, %121 oranında deneklere ulaşılmış ve geri dönüş sağlanmıştır. Bu geri dönüş oranına ulaşılmasında, anketlerin EARGED aracılığı ile uygulanmış olmasının etkili olduğu söylenebilir. Çünkü resmî bir yazı ile istendiği için, istenen sayıda anketin geri dönmelerini garantilemek için okullar gönderilenden daha çok anketi çalışanlarına çoğaltarak dağıtmış olabilir.

Tablo 5. Alana Gönderilen Anketlerin Geri Dönüş Oranları

Görev	Alana Gönderilen Anket Sayısı	Geri Dönen Anket Sayısı	Geri Dönen Anketlerin, Gönderilen Anketlere Oranı %
Yönetici	38	29	76
Öğretmen	111	111	100
Öğrenci	115	163	127
Veli	115	147	127
Toplam	370	450	121

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Liselerin örgütsel öğrenme düzeyini yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine dayalı olarak belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada kullanılan anket, likert tipi beşli dereceleme ölçeğidir. Dereceleme maddeleri "(0) Fikrim Yok", "(1) Hiç Katılmıyorum", "(2) Çok Az Katılıyorum", "(3) Orta Derece Katılıyorum", "(4) Büyük Oranda Katılıyorum" ve "(5) Tamamen Katılıyorum" seçeneklerinden oluşmaktadır. Seçenekler "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a doğru sıralanmış ve en sona "Fikrim Yok" seçeneği konulmuştur. Fikrim yok seçeneği değerlendirmede diğer seçeneklerden ayrı tutulmuş ve deneklerin cevaplarını etkilememesi için de en sona bırakılmıştır. Bu seçeneklere, analiz yapabilmek için 0'dan 5'e kadar sayısal değerler verilmiştir. Değerlendirme ölçeğinin puan aralığının hesaplanması şu şekilde gerçekleştirilmiştir. Puan Aralığı=(En yüksek değer-En düşük değer)/5. Buna göre puan aralığı katsayısı .80 olarak bulunmuştur. Böylece Tablo 6'da verilen aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 6. Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

Aralık	Seçenek	Aralığın Değeri	Değerlendirme
1.00-1.80	Hiç Katılmıyorum	“Çok olumsuz” puan aralığı	<i>Yetersiz</i>
1.81-2.60	Çok Az Katılıyorum	“Olumsuz” puan aralığı	<i>Alt Düzey</i>
2.61-3.40	Orta Derece Katılıyorum	“Orta” puan aralığı	<i>Orta Düzey</i>
3.41-4.20	Büyük Oranda Katılıyorum	“Olumlu” puan aralığı	<i>Üst Düzey</i>
4.21-5.00	Tamamen Katılıyorum	“Çok olumlu” puan aralığı	<i>Çok Üst Düzey</i>

Ölçme araçları ile toplanan verilerin çözümlenmesinde bilgisayardan yararlanılmış, araştırmanın alt problemlerine yönelik olarak toplanan veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS (The Statistical Packet for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır.

Araştırmanın alt problemlerine yönelik olarak grupların görüşlerine ilişkin standart sapma, aritmetik ortalama ve tek yönlü varyans analizi hesapları yapılmıştır. Ayrıca $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunan okullar için, bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek amacıyla Scheffe (Özdamar, 2001: 393) çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır.

Çoklu karşılaştırma (Scheffe) testi sonuçları $p > 0.05$ “önemsiz”, $p < 0.05$ “önemli”, $p < 0.01$ “çok önemli” ve $p < 0.001$ “ileri düzeyde önemli” (Özdamar, 2001:384) olarak yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde Resmî ve Özel Fen Liselerine ait veriler analiz edilerek alt problemlere yönelik olarak yorumlanmıştır.

a) Resmî Fen Liseleri (RFL) ve Özel Fen Liselerinin (ÖFL) Örgütsel öğrenme düzeyi nedir?

Araştırmanın ilk alt problemi olan “Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre; a) Resmî Fen Liseleri (RFL) ve Özel Fen Liselerinin (ÖFL) Örgütsel öğrenme düzeyi nedir?” sorusuna yönelik olarak; okul yapısı, takım çalışması ve iş birliği, politikalar ve kaynaklar, okul liderliği ile bilgi ve beceriler boyutunda, okul türlerine ilişkin aritmetik ortalamaları (\bar{X}), standart sapma değerleri (S), varyans (F) analizi sonuçları ve anlamlılık düzeyleri ($p < 0.05$) ile ilgili bulgular verilmiştir.

Okul yapısı boyutunda, okulların örgütsel öğrenme düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 7’de görülmektedir. Okul yapısı boyutunda ÖFL’lerin ikisinin “Çok üst düzey”, dördünün de “Üst düzey”; RFL’lerin ise ikisinin “Üst düzey”, dördünün de “Orta düzey” örgütsel öğrenmeye sahip olduğu görülmektedir. Resmî ve Özel Fen Liselerinin genel ortalaması “Üst düzey” örgütsel öğrenmeyi göstermektedir. ÖFL’lerin tamamı genel ortalamanın üzerinde yer alırken, RFL’lerin ikisinin genel ortalamanın üzerinde, kalanlarının ise altında olduğu görülmektedir. Yine de en düşük değerlere sahip okullar da dahil olmak üzere örgütsel öğrenme düzeyinin “Orta”nın altında olmaması olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

Tablo 7. Resmî ve Özel Liselerin Okul Yapısı Boyutuna İlişkin Örgütsel Öğrenme Düzeyleri

Okul Türü	Okullar	S	Ortalama (\bar{X})	Örgütse Öğrenme Düzeyi
Resmî Fen Liseleri	İzmir Fen Lisesi (1)	1,09	3,68	<i>Üst Düzey</i>
	Adana Fen Lisesi (2)	,98	2,78	<i>Orta Düzey</i>
	Ankara Fen Lisesi (3)	,80	3,40	<i>Orta Düzey</i>
	Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi (4)	1,29	4,14	<i>Üst Düzey</i>
	Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi (5)	,81	2,69	<i>Orta Düzey</i>
	Kars Fen Lisesi (6)	1,06	2,64	<i>Orta Düzey</i>
Özel Fen Liseleri	Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi (7)	,57	4,16	<i>Üst Düzey</i>
	Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi (8)	,88	4,28	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi (9)	,86	4,21	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi (10)	1,03	3,75	<i>Üst Düzey</i>
	Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi (11)	,86	3,79	<i>Üst Düzey</i>
	Samsun- Özel Ar Fen Lisesi (12)	,81	3,55	<i>Üst Düzey</i>
Toplam		1,09	3,56	<i>Üst Düzey</i>

Takım çalışması ve iş birliği boyutunda okulların örgütsel öğrenme düzeyleri Tablo 8’de görülmektedir. Bu boyutta ÖFL’lerin üçünün “Çok üst düzey”, üçünün de “Üst düzey”; RFL’lerin ise ikisinin “Üst düzey”, dördünün de “Orta düzey” örgütsel öğrenmeye sahip olduğu görülmektedir. Resmî ve Özel Fen Liselerinin genel ortalaması “Üst düzey” örgütsel öğrenmeyi göstermektedir. ÖFL’lerin tamamı genel ortalamanın üzerinde yer alırken, RFL’lerin sadece bir tanesinin genel ortalamasının üzerinde, kalanlarının ise altında olduğu görülmektedir.

Politikalar ve kaynaklar boyutunda okulların örgütsel öğrenme düzeyleri Tablo 9’da görülmektedir. Bu boyutta ÖFL’lerin ikisinin “Çok üst düzey”, dördünün de “Üst düzey”; RFL’lerin ise ikisinin “Üst düzey”, birinin “Orta düzey”, kalan üçünün de “Alt düzey” örgütsel öğrenmeye sahip olduğu görülmektedir. Resmî ve Özel Fen Liselerinin genel ortalaması “Üst düzey” örgütsel öğrenmeyi göstermektedir. ÖFL’lerin tamamı genel ortalamasının üzerinde yer alırken, RFL’lerin ikisinin genel ortalamasının üzerinde, kalanlarının ise altında olduğu görülmektedir. RFL’lerden 3 okulun bu boyutta “Alt düzey” örgütsel öğrenmeyi göstermesi oldukça önemlidir. Bu okulların içinde de en düşük ortalama Kars Fen Lisesine aittir.

Tablo 8. Resmî ve Özel Liselerin Takım Çalışması ve İş Birliği Boyutuna İlişkin Örgütsel Öğrenme Düzeyleri

Okul Türü	Okullar	S	Ortalama (\bar{X})	Örgütse Öğrenme Düzeyi
Resmî Fen Liseleri	İzmir Fen Lisesi (1)	1,20	3,51	Üst Düzey
	Adana Fen Lisesi (2)	1,41	2,78	Orta Düzey
	Ankara Fen Lisesi (3)	1,28	3,15	Orta Düzey
	Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi (4)	1,29	3,99	Üst Düzey
	Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi (5)	1,06	2,97	Orta Düzey
	Kars Fen Lisesi (6)	1,31	2,53	Orta Düzey
	Denizli-Özel Servgazi Fen Lisesi (7)	,67	4,25	Çok Üst Düzey
Özel Fen Liseleri	Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi (8)	,75	4,46	Çok Üst Düzey
	Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi (9)	,41	4,58	Çok Üst Düzey
	Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi (10)	1,17	3,74	Üst Düzey
	Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi (11)	,96	3,62	Üst Düzey
	Samsun- Özel Ar Fen Lisesi (12)	,93	3,69	Üst Düzey
Toplam		1,23	3,59	Üst Düzey

Tablo 9. Resmî ve Özel Liselerin Politikalar ve Kaynakları Boyutuna İlişkin Örgütsel Öğrenme Düzeyleri

Okul Türü	Okullar	S	Ortalama (\bar{X})	Örgütse Öğrenme Düzeyi
Resmî Fen Liseleri	İzmir Fen Lisesi (1)	1,01	3,45	Üst Düzey
	Adana Fen Lisesi (2)	,90	2,56	Alt Düzey
	Ankara Fen Lisesi (3)	,92	3,12	Orta Düzey
	Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi (4)	1,09	4,08	Üst Düzey
	Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi (5)	,59	2,52	Alt Düzey
	Kars Fen Lisesi (6)	,86	2,33	Alt Düzey
	Denizli-Özel Servgazi Fen Lisesi (7)	,70	3,87	Üst Düzey
Özel Fen Liseleri	Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi (8)	,73	4,38	Çok Üst Düzey
	Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi (9)	,45	4,44	Çok Üst Düzey
	Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi (10)	,97	3,82	Üst Düzey
	Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi (11)	,92	3,58	Üst Düzey
	Samsun- Özel Ar Fen Lisesi (12)	,63	3,65	Üst Düzey
Toplam		1,07	3,45	Üst Düzey

Okul liderliği boyutunda okulların örgütsel öğrenme düzeyleri Tablo 10’da görülmektedir. Bu boyutta ÖFL’lerin üçünün “Çok üst düzey”, üçünün de “Üst düzey”; RFL’lerin ise bir tanesinin “Çok üst düzey”, dördünün “Orta düzey” ve bir tanesinin de “Alt düzey” örgütsel öğrenmeye sahip olduğu görülmektedir. Resmî ve Özel Fen Liselerinin genel ortalaması “Üst düzey” örgütsel öğrenmeyi göstermektedir. ÖFL’lerin tamamı genel ortalamasının üzerinde yer alırken, RFL’lerin sadece bir tanesinin genel ortalamasının üzerinde, kalanlarının ise altında olduğu görülmektedir. Bu boyutta RFL’lerden Bucak Adem Tolunay Fen Lise’si çok iyi bir ortalamaya sahipken, yine Kars Fen Lisesi oldukça düşük bir ortalamaya sahiptir.

Bilgi ve beceriler boyutunda okulların örgütsel öğrenme düzeyleri Tablo 11’de görülmektedir. Bu boyutta ÖFL’lerin üçünün “Çok üst düzey”, üçünün de “Üst düzey”; RFL’lerin ise bir tanesinin “Çok üst düzey”,

ikisinin “Üst düzey”, ikisinin “Orta düzey” ve bir tanesinin de “Alt düzey” örgütsel öğrenmeye sahip olduğu görülmektedir. Resmî ve Özel Fen Liselerinin genel ortalaması “Üst düzey” örgütsel öğrenmeyi göstermektedir. ÖFL’lerin tamamı genel ortalamanın üzerinde yer alırken, RFL’lerin sadece bir tanesinin genel ortalamanın üzerinde, kalanlarının ise altında olduğu görülmektedir. Bu boyutta da yine RFL’lerden Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi çok iyi bir ortalamaya sahipken, Kars Fen Lisesi oldukça düşük bir ortalamaya sahiptir.

Tablo 10. Resmî ve Özel Liselerin Okul Liderliği Boyutuna İlişkin Örgütsel Öğrenme Düzeyleri

Okul Türü	Okullar	S	Ortalama (\bar{X})	Örgütse Öğrenme Düzeyi
Resmî Fen Liseleri	İzmir Fen Lisesi (1)	1,46	3,39	<i>Orta Düzey</i>
	Adana Fen Lisesi (2)	1,28	2,77	<i>Orta Düzey</i>
	Ankara Fen Lisesi (3)	1,39	3,03	<i>Orta Düzey</i>
	Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi (4)	1,04	4,27	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi (5)	,85	2,85	<i>Orta Düzey</i>
	Kars Fen Lisesi (6)	1,06	2,34	<i>Alt Düzey</i>
Özel Fen Liseleri	Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi (7)	,71	4,21	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi (8)	,82	4,41	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi (9)	,51	4,35	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi (10)	1,19	3,67	<i>Üst Düzey</i>
	Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi (11)	,84	3,92	<i>Üst Düzey</i>
	Samsun- Özel Ar Fen Lisesi (12)	,70	3,65	<i>Üst Düzey</i>
Toplam		1,21	3,55	<i>Üst Düzey</i>

Tablo 11. Resmî ve Özel Liselerin Bilgi ve Beceriler Boyutuna İlişkin Örgütsel Öğrenme Düzeyleri

Okul Türü	Okullar	S	Ortalama (\bar{X})	Örgütse Öğrenme Düzeyi
Resmî Fen Liseleri	İzmir Fen Lisesi (1)	1,50	3,49	<i>Üst Düzey</i>
	Adana Fen Lisesi (2)	1,07	2,99	<i>Orta Düzey</i>
	Ankara Fen Lisesi (3)	1,09	3,43	<i>Üst Düzey</i>
	Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi (4)	1,12	4,23	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi (5)	,65	2,89	<i>Orta Düzey</i>
	Kars Fen Lisesi (6)	1,02	2,55	<i>Alt Düzey</i>
Özel Fen Liseleri	Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi (7)	,70	4,34	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi (8)	,91	4,37	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi (9)	,45	4,48	<i>Çok Üst Düzey</i>
	Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi (10)	1,17	3,78	<i>Üst Düzey</i>
	Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi (11)	,94	3,98	<i>Üst Düzey</i>
	Samsun- Özel Ar Fen Lisesi (12)	,60	3,81	<i>Üst Düzey</i>
Toplam		1,13	3,67	<i>Üst Düzey</i>

Resmî ve Özel Fen Liselerinin tüm boyutlara ilişkin örgütsel öğrenme düzeyleri Tablo 12’de görülmektedir. Tüm boyutlarda ÖFL’lerin ikisinin “Çok üst düzey”, dördünün de “Üst düzey”; RFL’lerin ise ikisinin “Üst düzey”, üçünün “Orta düzey” ve bir tanesinin de “Alt düzey” örgütsel öğrenmeye sahip olduğu görülmektedir. Resmî ve Özel Fen Liselerinin genel ortalaması “Üst düzey” örgütsel öğrenmeyi göstermektedir. ÖFL’lerin tamamı genel ortalamanın üzerinde yer alırken, RFL’lerin sadece birinin genel ortalamanın üzerinde, kalanlarının ise altında olduğu görülmektedir. ÖFL’lerin en yüksek ortalamaya sahip olanı Özel Kılıçaslan Fen Lisesi en düşük ortalamaya sahip olanı ise Ankara Özel Yüce Fen Lisesidir. RFL’lerden Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi en yüksek ortalamaya sahipken, Kars Fen Lisesi en düşük ortalamaya sahiptir. Özel Fen Liselerinin örgütsel öğrenme düzeylerinin, Resmî Fen Liseleri’ne göre oldukça iyi bir düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Resmî ve Özel Fen Liselerinin Tüm Boyutlara İlişkin Örgütsel Öğrenme Düzeyleri

Okul Türü	Okullar	S	Ortalama (\bar{X})	Örgütse Öğrenme Düzeyi
Resmî Fen Liseleri	İzmir Fen Lisesi (1)	1,09	3,46	Üst Düzey
	Adana Fen Lisesi (2)	,93	2,77	Orta Düzey
	Ankara Fen Lisesi (3)	,85	3,23	Orta Düzey
	Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi (4)	1,07	4,14	Üst Düzey
	Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi (5)	,59	2,76	Orta Düzey
	Kars Fen Lisesi (6)	,77	2,51	Alt Düzey
	Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi (7)	,60	4,15	Üst Düzey
	Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi (8)	,78	4,38	Çok Üst Düzey
Özel Fen Liseleri	Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi (9)	,29	4,40	Çok Üst Düzey
	Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi (10)	,98	3,74	Üst Düzey
	Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi (11)	,81	3,79	Üst Düzey
	Samsun- Özel Ar Fen Lisesi (12)	,55	3,67	Üst Düzey
Toplam		1,01	3,55	Üst Düzey

b) Resmî Fen Liseleri (RFL) ve Özel Fen Liselerinin (ÖFL) Örgütsel öğrenme düzeylerine ait ortalamalar arasında anlamlı fark var mıdır?"

Resmî ve Özel Fen Liselerinin örgütsel öğrenmeye ilişkin okul şartlarına ait boyutlardaki ortalamaları arasında fark olup olmadığını test etmek için yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 13'te verilmektedir. Tablo 13'ten de anlaşılacağı gibi okulların, örgütsel öğrenmeye ilişkin tüm boyutlarda (okul yapısı, takım çalışması ve iş birliği, politikalar ve kaynaklar, okul liderliği ile bilgi ve beceriler) $p < 0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 13. Resmî ve Özel Liselerin Örgütsel Öğrenme Boyutlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Örgütsel Öğrenme Boyutları	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Okul Yapısı	Gruplar arası	11	14,21	16,33	,000
	Gruplar içi	438	,87		
	Toplam	449			
Takım Çalışması ve İş Birliği	Gruplar arası	11	15,87	13,56	,000
	Gruplar içi	438	1,17		
	Toplam	449			
Politikalar ve Kaynaklar	Gruplar arası	11	19,32	27,90	,000
	Gruplar içi	438	,69		
	Toplam	449			
Okul Liderliği	Gruplar arası	11	17,95	17,08	,000
	Gruplar içi	438	1,05		
	Toplam	449			
Bilgi ve Beceriler	Gruplar arası	11	15,16	16,07	,000
	Gruplar içi	438	,94		
	Toplam	449			
Ölçeğin Tamamı	Gruplar arası	11	15,97	24,40	,000
	Gruplar içi	438	,65		
	Toplam	449			

Varyans analizi sonucunda tüm boyutlarda ve ölçeğin tamamında $P < 0.001$ düzeyinde ortaya çıkan farkın hangi okullar arasında olduğunu belirlemek için Sheffé çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Bu test sonuçları Tablo 14'de verilmiştir.

Okul yapısı boyutunda çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına bakıldığında;

- İzmir Fen Lisesi ile iki (5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark vardır. Diğer RFL'leri ve ÖFL'leri arasında önemli fark bulunamamıştır.
- Adana Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si, beş (7, 8, 9, 10 v3 11 nolu) ÖFL'si arasında en az $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

- Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi ile iki (5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile kalan RFL'leri ve ÖFL'leri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi ile bir (1 nolu) RFL'si arasında $P<0.05$ düzeyinde, beş (7, 8, 9, 10 ve 11 nolu) ÖFL'si arasında da en az $P<0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Kars Fen Lisesi ile iki (1 ve 4 nolu) RFL'si arasında en az $P<0.05$, beş (7, 8, 9, 10 ve 11 nolu) ÖFL'si arasında da en az $P<0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi, Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi ve Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi ve Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara Fen Lisesi ve Samsun Ar Fen Lisesi ile diğer okullar arasında önemli bir fark bulunamamıştır.

Takım çalışması ve iş birliği boyutuna ilişkin çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına bakıldığında;

- Adana Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si, üç (7, 8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara Fen lisesi ile iki (8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi ile iki (2 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile kalan RFL'leri ve ÖFL'leri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi ile üç (7, 8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında da $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Kars Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si, ve beş (7, 8, 9, 10 ve 12 nolu) ÖFL'si arasında da en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi ve Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi ile dört (2, 3, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi ve Samsun Ar Fen Lisesi ile bir (6 nolu) RFL'si arasında $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- İzmir Fen Lisesi ve Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi ile diğer okullar arasında önemli bir fark bulunamamıştır.

Politikalar ve kaynaklar boyutunda çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına bakıldığında;

- İzmir Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si ve iki (8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark vardır.
- Adana Fen Lisesi, Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi ve Kars Fen Lisesi ile iki (1 ve 4 nolu) RFL'si ve 6 (tüm) ÖFL'si arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara Fen lisesi ile iki (8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile kalan RFL'leri ve ÖFL'leri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi, Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi, Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi ve Samsun Ar Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi ve Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi ile beş (1, 2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

Okul liderliği boyutunda çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına bakıldığında;

- İzmir Fen Lisesi ile hiçbir RFL'si ve ÖFL'si arasında $P<0.05$ düzeyinde anlamlı bulunamamıştır.
- Adana Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si arasında $P<0.001$, üç (7, 8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında $P<0.001$ ve bir (11 nolu) ÖFL'si ile de $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Dolayısıyla bu lise ile bir RFL'si ve beş ÖFL'si arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark vardır.
- Ankara Fen Lisesi ile iki (4 nolu) RFL'si arasında $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile (7 ve 9 nolu) ÖFL'leri arasında $p<0.05$, (8 nolu) ÖFL'si ile de $p<0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi ile dört (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P<0.001$ düzeyinde (3 nolu) RFL'si ile de $p<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile kalan RFL'leri ve ÖFL'leri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi ile dört (7, 8 ve 9 nolu) ÖFL'leri arasında $P<0.001$ ve bir (11 nolu) ÖFL'leri arasında da $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu lise ile hiçbir RFL'si arasında anlamlı fark yoktur.
- Kars Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si ve tüm ÖFL'leri arasında $P<0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi, Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi ve Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi ile dört (2, 3, 5 ve 6 nolu) RFL'leri arasında en az $P<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile diğer RFL'leri ve hiçbir ÖFL'si arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi ve Samsun Ar Fen Lisesi ile bir (6 nolu) RFL'si arasında $P<0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile diğer RFL'leri ve hiçbir ÖFL'si arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $p<0.05$ düzeyinde anlamlı fark vardır. Bu okul ile diğer RFL'leri ve hiçbir ÖFL'si arasında anlamlı fark bulunamamıştır. .

Bilgi ve beceriler boyutunda çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına bakıldığında;

- İzmir Fen Lisesi ve Ankara Fen Lisesi ile hiçbir RFL'si ve ÖFL'si arasında $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunamamıştır.
- Adana Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si arasında $P < 0.01$, üç (7, 8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında $P < 0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Dolayısıyla bu lise ile bir RFL'si ve beş ÖFL'si arasında en az $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark vardır.
- Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $P < 0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile kalan RFL'leri ve ÖFL'leri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi ile bir (4nolu) RFL'si ile üç (7, 8 ve 9 nolu) ÖFL'leri arasında $P < 0.001$ ve iki (11 ve 12 nolu) ÖFL'leri arasında da $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu lise ile hiçbir RFL'si arasında anlamlı fark yoktur.
- Kars Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si ve tüm ÖFL'leri arasında $P < 0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi, Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi ve Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'leri arasında $P < 0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile diğer RFL'leri ve hiçbir ÖFL'si arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi ile bir (6 nolu) RFL'si arasında $P < 0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile diğer RFL'leri ve hiçbir ÖFL'si arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi ve Samsun Ar Fen Lisesi ile iki (5 ve 6 nolu) RFL'si arasında $p < 0.001$ düzeyinde anlamlı fark vardır. Bu okul ile diğer RFL'leri ve hiçbir ÖFL'si arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 14. Resmî ve Özel Liselerin Örgütsel Öğrenme Boyutlarına İlişkin Çoklu Karşılaştırma Testi (Sheffé) Sonucu Gruplar Arası Fark

Okullar	Örgütsel Öğrenme Boyutları					
	Okul Yapısı	Takım Çalışması ve İş Birliği	Politikalar ve Kaynaklar	Okul Liderliği	Bilgi ve Beceriler	Ölçeğin Tamamı
İzmir Fen Lisesi	1-5*	2-4*	1-2*	2-4***	2-4**	1-6*
Adana Fen Lisesi	(1) 1-6*	2-7***	1-5**	2-7***	2-7***	1-8*
	2-4***	2-8***	1-6**	2-8***	2-8***	1-9*
Ankara Fen Lisesi	(2) 2-7***	2-9***	1-8*	2-9***	2-9***	2-4***
	2-8***	3-8*	1-9*	2-11*	4-5***	2-7***
Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi	(3) 2-9***	3-9*	2-4***	3-4*	4-6***	2-8***
	2-10*	4-6**	2-7***	3-7*	5-7***	2-9***
Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi	(4) 2-11*	5-7***	2-8***	3-8**	5-8***	2-10***
	4-5***	5-8***	2-9***	3-9*	5-9***	2-11**
Kars Fen Lisesi	(5) 4-6***	5-9***	2-10***	4-5***	5-11*	2-12**
	5-7***	6-7***	2-11**	4-6***	5-12*	3-7*
Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi	(6) 5-8***	6-8***	2-12***	5-7***	6-7***	3-8***
	5-9***	6-9***	3-8***	5-8***	6-8***	3-9**
Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi	(7) 5-10***	6-10*	3-9***	5-9***	6-9***	4-5***
	5-11**	6-12*	4-5***	5-11*	6-10***	4-6***
Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi	(8) 6-7***		4-6***	6-7***	6-11***	5-7***
	6-8***		5-7***	6-8***	6-12***	5-8***
Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi	(9) 6-9***		5-8***	6-9***		5-9***
	6-10**		5-9***	6-10***		5-10***
Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi	(10) 6-11**		5-10***	6-11***		5-11***
			5-11***	6-12**		5-12**
Samsun- Özel Ar Fen Lisesi(12)	(11)		5-12***			6-7***
			6-7***			6-8***
			6-8***			6-9***
			6-9***			6-10***
			6-10***			6-11***
			6-11***			6-12***

Ölçeğin tamamı için çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına bakıldığında;

- İzmir Fen Lisesi ile bir (6 nolu) RFL'si, iki (8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile kalan RFL'leri ve ÖFL'leri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Adana Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si arasında $P < 0.001$, beş (7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nolu) ÖFL'si arasında en az $P < 0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Dolayısıyla bu lise ile bir RFL'si ve tüm ÖFL'leri arasında en az $P < 0.01$ düzeyinde anlamlı fark vardır.
- Ankara Fen Lisesi ile üç (7, 8 ve 9 nolu) ÖFL'si arasında en az $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark vardır.

- Burdur-Bucak Adem Tolunay Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $P < 0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile kalan RFL'leri ve ÖFL'leri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Erzincan Nevzat Ayaz Fen Lisesi ve Kars Fen Lisesi ile bir (4 nolu) RFL'si, tüm ÖFL'leri arasında en az $P < 0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu lise ile kalan RFL'leri arasında anlamlı fark yoktur.
- Denizli-Özel Servergazi Fen Lisesi ile dört (2, 3, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- Ankara-Özel Samanyolu Keçiören Fen Lisesi ve Kayseri- Özel Kılıçaslan Fen Lisesi ile beş (1, 2, 3, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi ile bir (6 nolu) RFL'si arasında $P < 0.001$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. Bu okul ile diğer RFL'leri ve hiçbir ÖFL'si arasında anlamlı fark bulunamamıştır.
- Ankara-Özel Yüce Fen Lisesi, Ankara-M.E.V.Özel Ankara Fen Lisesi ve Samsun Ar Fen Lisesi ile üç (2, 5 ve 6 nolu) RFL'si arasında en az $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.
- ÖFL'leri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Tüm bu bulgular ışığında sonuçlar şöyle özetlenebilir;

- RFL'lerinden Burdur - Bucak Adem Tolunay FL ve İzmir FL'si "üst düzey", Adana FL, Ankara FL ve Erzincan Nevzat Ayaz FL'si "orta düzey" ve Kars FL'si de "alt düzey" örgütsel öğrenmeye sahiptir.
- ÖFL'lerinden Kayseri - Kılıçaslan FL'si ve Ankara – Özel Samanyolu FL'si "çok üst düzey", diğerleri ise "üst düzey" örgütsel öğrenmeye sahiptir.
- RFL'lerinden Adana FL'si ve Kars FL'si ile tüm ÖFL'leri arasında anlamlı fark vardır.
- ÖFL'lerinden Kayseri – Kılıçaslan FL ve Ankara – Özel Samanyolu FL'si ile beş, Denizli Özel Server Gazi FL'si ile dört, Diğer ÖFL'leri ile de üç RFL'si arasında anlamlı fark bulunmuştur.
- RFL'lerinden Burdur – Bucak Adem Tolunay FL'si ile üç RFL'si arasında anlamlı fark varken hiçbir ÖFL'si ile arasında anlamlı fark yoktur.
- RFL'lerinden Ankara FL'si ile de üç ÖFL'si arasında anlamlı fark varken hiçbir RFL'si ile anlamlı fark yoktur.
- ÖFL'lerinin hiçbirisi arasında anlamlı fark yoktur.

Örgütsel öğrenme ile ilgili yapılmış araştırmalara baktığımızda okulları konu edinenlerinin özellikle de ülkemizde çok az olduğunu söyleyebiliriz. Bu çalışmalar çoğunlukla örgütsel öğrenmenin önündeki engellerin neler olduğuna yönelik çalışmalardır. Bunlardan birisinde Şahin (1995) bilginin elde edilmesi, paylaşılması, yorumlanması ve tekrar kullanmak üzere saklanması süreçlerinde vakıf liselerinin diğerlerine göre daha etkin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Töremen'de (1999) araştırma kapsamındaki okullarda, araştırma ve çalışmalara katılımın düşük olduğu, öğretmenler arasındaki iletişimin düşük olduğu, özellikle devlet liselerinde yönetici ve öğretmenlerin sistemli bir çalışma programına sahip olmadıkları, devlet liselerinde takım ruhunun zayıf olduğu, yapılan denetim ve teftişlerin öğrenmeyi güçlendirmeye hizmet etmediği, okulların politik güçlerden olumsuz etkilendiğini, okul yapılarının uygun olmadığı ve paylaşılan ortak bir vizyonun olmadığı tespitinde bulunmaktadır.

Bizim ulaştığımız sonuçlar ile belirtilen araştırma sonuçları özel ve resmî okul bazındaki kırılma noktalarını göstermesi açısından paralellik göstermektedir. Özellikle de Töremen'in araştırmasında belirlediği gibi bizim ulaştığımız sonuçlarda resmî okullara oranla özel okulların daha güçlü örgütsel öğrenmeye sahip olduklarını göstermektedir.

Örgütsel öğrenmeye ilişkin bulguların ÖFL'leri lehine çıkmasının tesadüfi değil bazı etkenlere bağlı olduğu düşünülebilir. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir; ÖFL'lerinin piyasa koşulları içinde ayakta kalabilmeleri, başlıca hizmet alıcıları konumundaki öğrenci ve velilerin beklentilerine cevap vermeleri ile doğru orantılı olacaktır. Bu okullarda istihdam edilen öğretmen ve diğer personelin, Millî Eğitim Bakanlığında olduğu gibi göreve atandıktan sonra sürekli bir iş garantisinin bulunmaması ve buna bağlı olarak okulun amaçlarına uygun olarak çalışanlardan yüksek performans beklemeleri. ÖFL'lerin yine öğrenci sosyal faaliyetleri, velilerle iş birliği, zaman zaman gerçekleştirilen veli eğitimleri. Tüm okul personeli ile birlikte yüksek başarı beklentilerinin öğrencilere yansıtılması ve öğrencilerin başarıya ulaşabilmeleri için onlara gerekli imkân ve fırsatların sunulması.

RFL'ler için ise bunun aksini düşünmek mümkün. Genelde mesleğin zirvesinde bulunan öğretmenlerin, yetersiz ücret ve çalışma koşulları nedeniyle düşük performans göstermeleri. Ayrıca devletin kendilerine sağladığı sosyal güvencelerin devamlı olması nedeniyle iş açısından herhangi bir kaygılarının olmaması. Okul yönetimi ve iklimi açısından katı bir disiplin anlayışı ve bu anlayışın beraberinde getirdiği uygun olmayan ceza yöntemleri. Öğrencilerin genelde Liselere Giriş Sınavında (LGS) en yüksek puanları alarak bu okullara gelmeleri ve bunun beraberinde getirdiği yüksek beklentilerle okul şartlarının uyuşmaması gibi birçok sebepten bahsedilebilir. RFL'lerin bazılarında durum daha iyiyken, bazılarında durumun çok kötü olması, özellikle eğitim çalışanlarının bu farkı oluşturduğu düşünülebilir.

Örgütsel öğrenme açısından güçlü okulların oluşturulması büyük ölçüde yönetici ve öğretmenlerin sorumluluğundadır. Bu sorumluluğun yerine getirilebilmesi, sorumluluk paylaşımı ve ortak çabaların sonucunda gerçekleştirilebilir.

Öğretmenlerin yenilik ve gelişme çabalarına yöneticilerin vereceği destek ve entelektüel yardım, örgütsel öğrenmeyi olumlu yönde etkileyecektir. Ayrıca yönetici ve öğretmenlerin, okul içindeki arkadaşlarından ve okul dışından gelen geri bildirimlerden öğrenmeleri örgütsel öğrenme açısından oldukça önemlidir.

Bütün bunlara rağmen bir okulu öğrenen okula götüreceği yolda hiçbir harita mevcut değildir. Birçok yönden öğrenen okulu yaratan, yolculuğun kendisidir. Her okulun kendi yolunu bulması gerektiği açık olmakla birlikte bütün okulların uygulayacakları prensipler gittikçe açıklığa kavuşmaktadır. Öğrenen okulu oluşturmak temel inançlarımız ve prensiplerimizle mücadeleyi gerektirdiği için basit değildir. Birey; davranış, anlayış ve inançlarını değiştirmek için zamana ve sürekli bir çabaya ihtiyaç duyar.

Ancak okulların örgütsel öğrenme açısından geliştirilmesi, yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve diğer eğitim çalışanlarının öğrenme süreçlerini kolaylaştıran ve destekleyen sistemlerin oluşturulmasıyla mümkün olacaktır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar dikkate alındığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Resmî Fen Liselerinin örgütsel öğrenme konusunda geliştirilmesi çabalarında Özel Fen Liselerinden yararlanılmalıdır.
2. RFL'ler ile ÖFL'ler arasında daha fazla iş birliği imkânlar oluşturulmalı ve desteklenmelidir.
3. RFL'lerinde örgütsel öğrenmeyi geliştirmek için yeni fikirlerin ortaya çıkmasını destekleyen okul yapıları oluşturulmalıdır.
4. RFL'ler ile ÖFL'lerin birbirlerinden önemli düzeyde farklı oluşlarının sebepleri nitel araştırmalarla belirlenmelidir.
5. ÖFL'ler ve RFL'lerin örgütsel öğrenme düzeyi en yüksek olan okullarını kapsayan yeni araştırmalar yapılarak, yüksek örgütsel öğrenme düzeyine ulaştıran unsurlar belirlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Ankara Valiliği. (2000). *Millî Eğitim İle İlgili İstatistikî Bilgiler*. Ankara Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü.
- Argyris, C. (1996). *Prologue: Toward a Comprehensive Theory of Management*. In: *Organizational Learning and Competitive Advantage*. Bertrand Moingeon (Ed.). Amy Edmondson (Ed.). London: Sage Publications.
- Argyris, C.; Schön, D. A. (1996). *Organizational Learning II*. Reading, Mass.: Addison-Wesley.
- Balcı, A. (1995). *Örgütsel Gelişme*. Ankara. Personel Eğitim Merkezi Yayın No:18.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeleri* (3. Baskı). Ankara. Pegem Yayıncılık.
- Ensari, Hoşcan. (1998). Öğrenen Organizasyon Olarak Okulu. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*.
- Garvin, D. A. (1994). Beyond Buzzwords: A Realistic Approach To Total Quality And The Learning Organization. *European Quality*. 1(2).(20-25).
- Garvin, D. A. (1994). Building A Learning Organization. *Business Credit*. Vol. 96 No. 1.(19-28).
- Garvin, David A. (1999). *Öğrenen Bir Örgüt Yaratmak*. (Çev. Gündüz Bulut). Harvard Business Reviw. Bzd Yayıncılık.
- Güçlü, N. (1999). Öğrenen Örgütler. *G.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:7. No:2.
- Kale, M. (2003). *Liselerin Örgütsel Öğrenme Düzeylerinin Belirlenmesi*. Doktora Tezi. Ankara. H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (1984). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara. Hacettepe-TAŞ Kitapçılık.
- ÖSYM. (2000). *Orta Öğretim Kurumlarına Göre 2000 Öğrenci Seçme Sınavı Sonuçları*. Ankara. ÖSYM Yayınları No.200-9.
- Özdamar, K. (2001). *Biyoistatistik*. 4.Baskı.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi* (Çok Değişkenli Analizler, (4. Baskı). Kaan Kitabevi.
- ProQuest ABI INFORM Global. (<http://global.umi.com>).
- Senge, P. M. (1998). *Beşinci Disiplin*. (5. Baskı). (Çev. Ayşegül İldeniz, Ahmet Doğukan). İstanbul. YKY.

- Steven H. A.; W. Reichart. (1998). How To Measure An Organization's Learning Ability: The Facilitating Factors – Part II. *Journal Of Workplace Learning*. Volume 10. Number 1 ·(15–28).
- Şahin, A. E. (1995). *Seçilmiş Özel ve Devlet Okullarında Örgütsel Öğrenme Sürecinin Nitel Bir Değerlendirmesi*, Ankara, O.D.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).
- Töremen, F. (2001). *Devlet Liselerinde Ve Özel Liselerde Örgütsel Öğrenme Ve Engelleri*. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Yazıcı, S. (2001). *Öğrenen Örgütler*. İstanbul. Alfa Yayınları.

Summary

THE COMPARISON OF PUBLIC AND PRIVATE SCIENCE LYCEES IN TERMS OF ORGANIZATIONAL LEARNING

Mustafa KALE*

Learning plays a role at creation of knowledge and a learning school is more equipped than a school which couldn't learn learning yet in management of knowledge. There is no clear cut between organizational knowledge and learning organisations. Limits of both are flue. Schools thorough empowering individual learning, manage knowledge with the ability to obtain critical knowledge and transform it to valuable knowledge but this alone does not form a learning school.

At this research, organisational learning knowledge of public and private lycees are taken at five dimensions related to in school conditions. These dimensions are (1) school structure,(2) team work and cooperation, (3) Policies and resources, (4) school leadership and (5) knowledge and skills.

Main aim of this research is to compare public and private lycees in terms of organisational learning. Related to this aim, two sub-problems are taken up. (1)According to the wiews of managers, teachers, students and parents, what are the organisational learning levels of public and private lycees and (2)is there a significant difference between averages of organisational learning levels.

Research is realized with general survey model. The population of this research consists of public and private lycees at the top three and bottom three according to 2001 student selection examination results. From these schools 36 managers, 111 teachers, 115 students, and 115 parents are taken to sample.

For the first sub-problem standart deviations and arithmetic means were calculated and variance analysis were made at $p < 0,05$ significance level. For the second sub-problem in order to find out among which schools there was a significant difference at $p < 0,05$ significance level, multiple comparison test (scheffe) was made.

- Burdur- Bucak Adem Tolunay and İzmir Public science lycees have “upper level”, Adana, Ankara and Erzincan Nevzat Ayaz Public lycees have “middle level” and Kars Public science lycee has “lower level” organisational learning .
- Kayseri _ Kılıçaslan and Ankara Samanyolu Private science schools have “uppest level”, the other private sicence schools have “upper level” organisational learning.
- There are significant differences among Adana and Kars Public Science Lycees and all private science lycees.
- There is a significant difference found among Kayseri –Kılıçaslan and Ankara SamanyoluPrivate science lycees and five others, among Denizli Server Gazi Private science lycee and four others, among other Private science lycees and three public science lycees.
- There is a significant difference among Burdur_Bucak Adem Tolunay public science lycee and three public science lycees but there is no significant difference among other private science schools.
- There is a significant difference among Ankara public science lycee and other three private science lycees but there is no significant difference among public science lycees.
- There is no significant difference among private science lycees.

İn general, organisational learning levels of public science lycees are lower then private science lycees. From this situation it can be concluded that private schools have made a great progress in terms of meeting the expectations of students and parents. Besides the survival of these schools will be directly proportional to high performances of all educational employees. But Public science lycees do not feel such an obligation.

Address for correspondence: *Öğr. Gör. Dr. Mustafa Kale, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD 06500 Teknikokullar/Ankara, Turkey.